

Nr 465.

Av herr **Malmberg** i Skövde **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 74, angående studiehjälp för högre undervisning åt landsbygdens ungdom *m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 74 angående studiehjälp för högre undervisning åt landsbygdens ungdom föreslås en rad åtgärder i hithörande syfte, vilka alla synas väl motiverade och till vilka vi principiellt ansluta oss. De föreslagna normerna och beloppen för studiehjälpen förefalla också i allmänhet vara väl avvägda, och den utvidgning av studiehjälpen, som under punkt 1 i propositionen, i jämförelse med skolutredningens förslag, av departementschefen föreslås, finna vi välbetänkt. Beträffande de föreslagna normerna under punkterna 1 och 4 i propositionen, alltså stipendier åt lärjungar vid högre läroanstalter och bidrag till inrättandet av skolhem, synas dock vissa förbättringar påkallade.

Skolutredningen synes ha utgått från ett högsta stipendiebelopp av omkring 1 000 kr. till bestridande av inackorderingskostnader, medan departementschefen förordat, att maximum för detta fall bestämmas till 675 kr. Mot de principer, som legat till grund för departementschefens ståndpunktstagande, synes intet vara att erinra. Maximibelopept förefaller dock vara för snävt begränsat. Ej så få elever, som i övrigt äro väl kvalificerade för erhållande av studiehjälp, skulle på grund av ekonomiska förhållanden ej kunna tillgodogöra sig densamma, varvid studiehjälpens syfte i viss utsträckning komme att äventyras. En höjning av maximibeloppet förefaller under sådana förhållanden befogad, och vi skulle helst ha sett, att skolutredningens förslag på denna punkt kunnat genomföras. Med hänsyn till kravet på återhållsamhet i statsfinansiellt hänseende finna vi oss dock böra stanna vid något mindre belopp och föreslå som maximum 800 kr. Den i propositionen föreslagna kostnadsramen på denna punkt skulle vid genomförandet av vårt förslag ej nödvändigt behöva utvidgas, då jämkningar av stipendiebeloppen i övrigt synas tänkbara, men man ernådde större möjligheter till effektiv hjälp i vissa fall, där de ekonomiska förhållandena motivera detsamma.

I propositionen föreslås statsbidrag till iordningställande av skolhem för lärjungar vid högre skolor. Som huvudman för dessa skolhem nämnas landsting, annan kommun eller stiftelse. Skolutredningen har föreslagit, att statsbidrag till iordningställande av skolhem för lärjungar vid högre

läroanstalter i allmänhet skall utgå med omkring 75 procent av styrkta verkliga kostnader, vilket förslag propositionen upptager. Dessutom föreslås statsbidrag till avlönande av föreståndare vid dylika hem, och för ifrågasvarande ändamål äskas i propositionen ett reservationsanslag om 450 000 kr. och ett förslagsanslag om 9 000 kr. för budgetåret 1945/46.

Av propositionen framgår, att länsstyrelsen i Falun i avgivet yttrande förklarar sig tveksam beträffande lämpligheten av att landstingen skola kunna stå som principaler för skolhemmen och förordat, att staten direkt inträder som huvudman. Likaså har nämnda länsstyrelse anfört, att den finner det uppenbart, att, om hemmen skola drivas av annan än staten, driftbidrag bör utgå även i annan form än bidrag till avlöning av föreståndarinna. Vad länsstyrelsen anfört om behovet av statligt driftbidrag utöver avlöning till föreståndare finna vi beaktansvärt. Med hänsyn till de stora kostnader, som för huvudmännen komma att bli förenade med såväl uppförandet som driften av skolhemmen, kan man näppeligen förvänta någon större aktivitet från de föreslagna huvudmännens sida. Även om vi finna driftbidrag utöver bidrag till avlönande av föreståndare sålunda motiverat, anse vi dock, att genomförandet av denna tanke tills vidare bör få anstå i avvaktan på större erfarenhet av skolhemsverksamheten. I syfte att underlätta inrättandet av skolhem finna vi det däremot önskvärt, att större statsbidrag till uppförandet och inredningen kunde utgå, och vi föreslå på dessa grunder, att det i propositionen föreslagna bidraget höjes från 75 till 85 procent och att det i propositionen beräknade reservationsanslaget höjes i proportion härtill.

I anslutning till vad som sålunda anförts få vi hemställa,

- att riksdagen måtte besluta, ,
 dels att det i propositionen, sidan 21, föreslagna maximi-
 beloppet för stipendier höjes från 675 kr. till 800 kr.,
 dels ock att statsbidraget till iordningställandet av skol-
 hem skall kunna utgå med omkring 85 procent av styrkta
 verkliga kostnader och att det i propositionen beräknade
 reservationsanslaget på denna punkt höjes i proportion
 härtill.

Stockholm i februari 1945.

O. Malmborg,
 Skövde.

Per A. Johnsson
 i Kastanjegården.

And. Stjärne.

Rudolf Boman
 i Kieryd.

Olov Rylander.

M. Ståhl.